

НАПРЯМИ, ФОРМИ, МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ АТО І ЧЛЕНАМИ ЇХ РОДИН

jak zasib i produkt tvorchoji dijajlnosti [System of methodological knowledge as a means and product of creative activity]. *Collection of scientific works of Kamyanets-Podilsky State Pedagogical University*, vol.7, pp. 112–116. [in Ukrainian].

3. State standard of basic and complete general secondary education. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF> [in Ukrainian].

4. Kaloshina, I. P. (1983). *Struktura i mehanizm tvorcheskoj dejatelnosti* [Structure and mechanism of creative activity]. Moscow, Russia: MSU, 184 p. [in Russian].

5. Kostjuk, Gh.S. (1989). *Navchaljno-vykhovnyj proces i psykhichnyj rozvytok osobystosti* [Educational process and mental development of personality]. Kyiv, Ukraine: Radjansjka shkola, 608 p. [in Ukrainian].

6. Leontev, A. N. (1984). *Problema razvittija psihiki* [The problem of development of the mind]. Moscow, Russia: MSU, 584p. [in Russian].

7. Ljashenko, O. I. (1995). Transformacija naukojji systemy znannja v navchaljnu [Transformation of scientific system of knowledge into educational]. *Problems of education*, no.3, pp. 70–74. [in Ukrainian].

8. *Nova ukrainska shkola* [New Ukrainian School]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (accessed 25 June 2018). [in Ukrainian].

9. *Novejsiy filosofskiy slovar* (2001). [The newest philosophical dictionary]. Moscow, Interpresservis; Knizhnyj Dom, 1280p. [in Russian].

10. Razumovskij, V. G. (2000). Metody nauchnogo poznanija i kachestvo obuchenija [Methods of scientific knowledge and quality of teaching]. *Educational physics*, no.1, pp.70–75. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 13.07.2018

УДК 351.83/.84:304

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.144288>

Наталія Голова, кандидат педагогічних наук, доцент
Хмельницького національного університету

НАПРЯМИ, ФОРМИ, МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ АТО І ЧЛЕНАМИ ЇХ РОДИН

У статті проаналізовано поняття АТО як понятійну категорію, зокрема визначено термін “терор”, “терорист”, як похідні поняття. Визначені напрями, форми, методи соціальної роботи з учасниками АТО та членами їх сімей. У контексті нових викликів, що постали перед країною, запропоновані етапи соціально-психологічного супроводу. В ході здійснення соціальної роботи з учасниками АТО та членами їх сімей запропоновані індивідуальні, групові форми роботи. Рекомендовані інформаційно – роз’яснювальні бесіди у телефонному режимі, телефони довіри, а також тренінгову та корекційну роботу з такою категорією осіб.

Ключові слова: напрями; форми; методи; етапи; психологічний супровід; терор; тероризм; учасники АТО.

Табл. 2. Літ. 5.

Nataliya Holova, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor
Khmelnyskiy National University

DIRECTIONS, FORMS, METHODS OF OPTIMIZATION OF SOCIAL WORK WITH PARTICIPANTS OF ATO (ANTITERRORIST OPERATION) AND MEMBERS OF THEIR FAMILIES

The article participant of anti-terror operation as concept category is analysed in the article, in particular certainly term “terror”, “terrorist”, as derivative concepts. Certain direction, forms, methods of social work, with the participants of anti-terror operation and members of their families are described. Social work assignments are one of forms of the rapid reacting on crisis situations, by the instrument of introduction of social policy. The table of contents of social work assignments is a grant of help persons, by diagnosticating of their problems, prognostication, mediation, informatively advisory, social and psychological support which stimulates activity own forces of clients. Basic social work assignments are with the participants of anti-terror operation and members of their families: advising is psychological accompaniment of family members of which are in the area of battle actions; exposure of persons of “risk group”, in particular from the category of families of participants of anti-terror operation; work with the children of participants of anti-terror operation; psychological support of families of participants of battle actions; social and legal help; redirecting in the organs of state power, volunteer groups, public organizations; forming of knowledges about a socio-political situation in Ukraine and changes in a legal legislation in relation to this category of family.

In the context of new calls which appeared before a country, offered stages socially – psychological

НАПРЯМИ, ФОРМИ, МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ АТО І ЧЛЕНАМИ ЇХ РОДИН

accompaniment: diagnostically – analytical, active, control – analytical. During realization of social work with the participants of anti-terror operation and members of their families the individual, group forms of work are offered, in particular creation of advisory points, psychological cabinets, advisory and mobile services. Recommended informatively are explanatory conversations in the public-call mode, telephones of trust, and also effective will be the uses of treningovoy and consultation work with such category of persons.

Keywords: directions; forms; methods; stages; psychological accompaniment; terror; terrorism; a participant of anti-terror operation.

Постановка і обґрунтування актуальності проблеми. Вважається, що війна – це продовження політики, тільки іншим насильницьким шляхом. На нашу думку, це не продовження політики, це її кінець, це вихід за допустиму грань. Розпалювання війни – це спалювання мостів між народами, без видимої перспективи на їх відновлення.

Сьогодні наша країна для забезпечення територіальної цілісності вимушена проводити бойові дії у вигляді антитерористичної операції (АТО) на Сході країни. Антитерористична операція пропускає через себе багатотисячні маси молодих людей повертаючи їх після демобілізації назад у громадянське суспільство, вносячи в нього при цьому всі особливості мілітаризованої свідомості і роблячи істотний вплив на подальший розвиток соціуму.

Аналіз наукових досліджень. Проблеми учасників АТО, зокрема їх реадаптація до перебування у місцях проведення бойових дій, а також адаптація після повернення в мирне середовище, розглядають в своїх працях В. Авер'янова, О. Ховпун, О. Батанов, О. Данилюк, О. Кравченко, Г. Кучер, Б. Калиновський, В. Лавренюк, М. Пухтинський і т.д. Питаннями соціального захисту, реабілітації та соціальних прав учасників АТО стало предметом дослідження, таких вчених: В.О. Антонова, А.Л. Бейкуна, О.О. Кондратенка та інших науковців. На сьогоднішній день вирішення соціальних проблем учасників АТО потребує ефективних напрямів, форм, та методів оптимізації соціальної роботи не тільки з військовими але і з членами їх родин.

Відповідно до актуальності теми дослідження та недостатнього вивчення цієї проблеми, **мета** нашої статті полягає у визначенні та аналізі напрямів, форм та методів оптимізації соціальної роботи з учасниками АТО та членами їх родин. Визначені **завдання** статті:

1. Охарактеризувати термін АТО як понятійну категорію.
2. Проаналізувати напрями, етапи соціально – психологічної допомоги з учасниками АТО та членами їх сімей
3. Визначити форми, методи роботи з учасниками АТО та членами їх сімей.

Виклад основного матеріалу. Поняттями “тероризм”, “АТО”, “район проведення АТО”, “Режим у районі проведення АТО” оперує Закон України “Про боротьбу з тероризмом”, підписаний 20 березня 2003 року. Професор О. Шмаков вважає, що терор – це протиправне примушення шляхом злочинного залякування, кримінально – карне діяння. В свою чергу в словнику української мови терор – це найгостріша форма боротьби проти політичних і класових супротивників із застосуванням насильства, аж до фізичного знищення; терорист – прибічник стратегії терору, учасник терористичних актів [2].

Антитерористична операція (з англ. мови Antiterrorist operation) – це комплекс спеціальних заходів, скоординованих та спрямованих на попередження, запобігання та припинення злочинних діянь, здійснюваних з терористичною метою [4, 198].

Отже, онтологія терміну “антитерористична операція” є похідною від поняття “тероризм”, “терористичний акт”. Зауважимо, що однією з найважливіших цілей антитерористичної операції є захист прав людини.

Для сучасної України ці питання набувають особливої актуальності. В умовах проведення в Україні АТО виникає необхідність надання додаткових соціальних гарантій учасникам АТО, членам їх сімей, а також сім'ям, члени яких загинули під час проведення АТО. Одним із обов'язків соціальних служб, зокрема працівників є всебічна підтримка воїнів-захисників, які боронять незалежність та територіальну цілісність України. Зокрема, невідкладної підтримки потребують демобілізовані воїни, що повертаються з АТО, та їхні сім'ї у сфері відновлення життєво необхідних основ цивільного життя, вирішення побутових і поточних матеріальних проблем [3].

У системі соціального захисту саме напрями соціальної роботи є ланкою, що поєднують адміністративно-правову систему соціального захисту з тими, для кого вона призначена, відповідно, соціальна робота є досить складним теоретично-прикладним явищем, сутність якого визначає її зміст, мета, завдання, об'єкт, суб'єкт, напрями та рівні. Напрями соціальної роботи є

НАПРЯМИ, ФОРМИ, МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ АТО І ЧЛЕНАМИ ЇХ РОДИН

однією із форм швидкого реагування на кризові ситуації, інструментом впровадження соціальної політики. Змістом напрямів соціальної роботи є надання допомоги особам, шляхом діагностування їхніх проблем, прогнозування, посередництва, інформаційно-консультативна діяльність, соціальна і психологічна підтримка, яка стимулює власні сили клієнтів (Таблиця 1).

соціальних проблем в умовах військового навчання, несення бойової та допоміжної служби;
- створення системи психологічної та фізіологічної реабілітації;
- забезпечення санаторно-курортним лікуванням.
Основними напрями соціальної роботи з учасниками антитерористичної операції та членами їх родин є:

Таблиця 1.

Напрями, методи, форми соціальної роботи з учасниками АТО та членами їх сімей

1) Вивчення соціально-психологічних цінностей особистості, соціального впливу мікросередовища на формування особистості:	2) Організація освітньо-виховних взаємодій з проблемною особистістю, яка потребує допомоги:
- спостереження; - бесіда; - опитування експертів; - інтерв'ювання; - невербальний діагноз; - вивчення документів; - контент-аналіз; - анкетування.	- підтримка сімей ризику; - сприяння у вирішенні проблем; - співробітництво з громадою; - посередництво в особистісній реалізації; - спонукання особистості до самоорганізації та самостійності; - соціальний супровід.
3) Соціально-психологічна допомога і підтримка особистості у кризових ситуаціях:	4) Корекція взаємин, способів соціальної дії, посередництво у творчому розвитку особистості і групи:
- з'ясування проблеми; - вибір програми і плану дій щодо вирішення проблеми; - обговорення шляхів вирішення проблеми; - допомога в організації виходу з проблеми; - координація зусиль найближчого оточення особистості; - створення групи підтримки.	- моделювання ситуації для нового досвіду; - моделювання сфер успішної діяльності; - організація діалогу і співробітництва; - організація мікросередовища із зміненими стосунками; - допомога у розблокуванні позитивних емоцій; - зміна уявлень особистості про своє "Я"; - підтримка ініціатив; - створення умов для творчості.

Ключовими напрями діяльності органів державної влади у сфері посилення соціального захисту військовослужбовців, які беруть участь в АТО, сьогодні є:

- створення єдиного реєстру учасників АТО, що дозволить забезпечити їм та їхнім сім'ям належний рівень соціального захисту та гарантій;
- формування і введення бази даних;
- встановлення статусу учасника бойових дій, що дає право на відповідні пільги та компенсації;
- забезпечення гарантованого виконання державою прав інвалідів – учасників АТО;
- підтримка сімей військовослужбовців, які загинули в зоні АТО тощо;
- побудова ефективної моделі грошового забезпечення військовослужбовців;
- створення дієвого механізму забезпечення житлом військовослужбовців та їхніх сімей;
- підвищення ефективності існуючої системи пільг та компенсацій для учасників АТО та членів їхніх сімей;
- удосконалення механізму вирішення

- консультування та соціально-психологічний супровід сімей, члени яких знаходяться в зоні бойових дій;

- виявлення осіб "групи ризику", зокрема з категорії сімей учасників АТО;
- робота з дітьми учасників АТО;
- психологічна підтримка сімей учасників бойових дій;
- соціальна та юридична допомога;
- перенаправлення в органи державної влади, волонтерські групи, громадські організації;
- формування знань про соціально-політичну ситуацію в Україні та зміни у правовому законодавстві стосовно даної категорії сімей [1, 43 – 44].

У контексті нових викликів, що постали перед країною, соціальні працівники, представники соціально-психологічних служб повинні переглянути тактику соціального захисту учасників АТО.

Соціально-психологічний супровід має носити

**НАПРЯМИ, ФОРМИ, МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
З УЧАСНИКАМИ АТО І ЧЛЕНАМИ ЇХ РОДИН**

Таблиця 2.

Етапи соціально-психологічного супроводу учасників АТО та членів їх родин

Етапи	Мета
Діагностично-аналітичний етап	Слугу основою для постановки мети та збору анамнезу
Діяльнісний етап	Диференційований підбір та методичне застосування методів, форм, напрямів роботи
Контрольно-аналітичний етап	Дозволяє корегувати та структурувати хід психологічного супроводу та спрогнозувати аналіз кінцевих та проміжних результатів

комплексний характер та поширюватися не лише на самого учасника бойових дій, а й на його сім'ю, близьке оточення. Для здійснення ефективної професійної діяльності щодо надання допомоги учаснику АТО, працівникам соціальної служби необхідно налагодити взаємодію з різноманітними державними установами і закладами, що забезпечують соціальний захист населення.

До категорій осіб, які потребують супроводу з боку соціального працівника, в першу чергу належать: поранені; особи які перебували в зоні АТО; військовослужбовці; учасники бойових дій у яких зруйновані родинні зв'язки.

Одним з дієвих напрямків соціальної роботи з сім'ями учасників АТО є соціальний супровід сімей загиблих, зниклих безвісти, полонених учасників антитерористичної операції. Сприяння участі демобілізованих учасників антитерористичної операції та членів їх сімей у громадському житті, забезпечення інформаційного супроводу тощо.

Соціально-психологічний супровід – особлива форма пролонгованої психологічної і соціальної допомоги – патронажу. Патронаж у даному випадку розуміється як цілісна та комплексна система соціальної підтримки і психолого-педагогічної допомоги, що надається в рамках діяльності соціально-психологічних служб. На відміну від корекції він припускає не “виправлення недоліків і переробку”, а пошук ресурсів особистості чи сім'ї, опору на власні можливості та створення на цій основі психологічних і соціальних умов для відновлення продуктивних зв'язків із соціумом.

У кожному конкретному випадку етапи соціально – психологічного супроводу, визначаються особливостями особистості, якій надається допомога. Супровід триває, поки не буде пройдений кризовий період. Результатом соціально-психологічного супроводу особистості повинна стати нова життєва якість – адаптація, тобто здатність самостійно досягати відносної рівноваги у відносинах із собою та оточуючими як у сприятливих, так і в екстремальних життєвих ситуаціях (Таблиця 2).

Діагностико-аналітичний етап – передбачає оцінку ситуації, встановлення контакту, з'ясування, що відбувається, визначення, чи має місце гостра криза, і встановлення робочого контакту для подальшої діяльності. При цьому використовуються: бесіда з клієнтом, тестування, анкетування, спостереження, аналіз документації.

Власне діяльнісний етап – присвячується вирішенню специфічних проблем кризової ситуації клієнта. Перш за все, проводиться робота зі зняття гостроти переживання, формування адекватної самооцінки, здійснюється допомога в усвідомленні як зовнішніх, так і внутрішніх проблем, які привели до кризи і перешкоджають зміні дезадаптивних форм поведінки на адаптивні, а також формування стресодолаючої поведінки в процесі індивідуальної та групової роботи.

Особливу увагу слід надати побудові нових взаємостосунків клієнта з оточуючими, тобто формуванню мережі психосоціальної підтримки. Окрім роботи з родичами і найближчим оточенням необхідний пошук можливостей надання підтримки з боку людей зі схожими проблемами або які знаходяться в аналогічних ситуаціях (робота з групою осіб, що пережили кризу). Крім того, ефективне рішення проблем людини, що знаходиться в кризовій ситуації, вимагає комплексного підходу та залучення можливих учасників подій: лікарів, психологів, юристів, а також фахівців таких установ, як Центр зайнятості населення, Управління соціального захисту населення, Центр соціального обслуговування населення та ін. Фахівець із соціальної роботи виступає при цьому в ролі посередника з метою активізації підтримуючих систем, залучення уваги формальних підтримуючих систем до проблем клієнта.

Контрольно-аналітичний етап – період осмислення результатів діяльності за рішенням тієї або іншої проблеми, обговорення досягнутого прогресу, аналіз змін (у поведінці, відновленні когнітивного контролю над ситуацією, психологічного стану). Якщо проблему можна вважати вирішеною і клієнт відчуває надію та

НАПРЯМИ, ФОРМИ, МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УЧАСНИКАМИ АТО І ЧЛЕНАМИ ЇХ РОДИН

здатність у подальшому поліпшувати ситуацію самостійно, то цей етап може стати заключним. Якщо змін не спостерігається або вони незначні, цей етап може стати стартовим у проектуванні процесу супроводу (відбувається повернення на перший етап або даються рекомендації, щодо відвідин групи взаємодопомоги). Безперечно, визначені етапи є лише напрямками для роботи, оскільки конкретний зміст кризової допомоги визначається ситуацією і сутністю кризового стану [5, 23 – 24].

Форми роботи з учасниками та членами їх сімей:

- індивідуальна і групова робота з учасниками АТО та членами їх сім'ї;
- створення консультативних пунктів, кабінетів, консультативних служб, у тому числі мобільних;
- волонтерська допомога учасникам бойових дій;
- інформаційно-роз'яснювальні бесіди у телефонному режимі, телефони довіри [2].

Індивідуальна робота може проводитись з надання інформації щодо вирішення побутових питань, а також інформаційно-роз'яснювальні бесіди у телефонному режимі на визначену тему.

Групові заняття можуть проводитись на такі теми: тренінг "Управління конфліктами"; круглий стіл "Як вийти зі стресового стану", "Адаптація в соціумі" і т.д.

Також важливим напрямком роботи з учасниками антитерористичної операції є соціальна підтримка сімей, що зосереджує увагу соціальних працівників на основних аспектах здійснення соціальної роботи із сім'ями військовослужбовців, алгоритми виявлення таких родин, проведення оцінки потреб таких сімей, а також надання соціальних послуг відповідно до проблематики.

Одним з важливих напрямків роботи є консультування, що включає ознайомлення з механізмом роботи груп самопомоги, виявлення потреб учасників бойових дій та членів їх родин, надання соціальної допомоги та подальшої адаптації до мирного життя, надання правової та юридичної допомоги.

Мету даних напрямків та форм роботи можна досягнути шляхом:

- забезпечення постійного соціального супроводу членів сімей загиблих учасників АТО;
- надання одноразової матеріальної допомоги демобілізованим учасникам бойових дій в період проведення антитерористичної операції та одному з батьків, опікуну або законному представнику неповнолітньої дитини загиблого учасника антитерористичної операції;
- забезпечення соціального супроводу

демобілізованих військовослужбовців, які проходили військову службу в районах проведення антитерористичної операції, та членів їх сімей;

- забезпечення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції;

- забезпечення надання послуг з професійної адаптації учасників антитерористичної операції (крім військовослужбовців, звільнених у запас або відставку).

Висновки, перспективи подальших розвідок. Виходячи з усього вище сказаного, можна зробити наступні висновки, що антитерористична операція проводиться з метою захисту прав людини. Понятійна категорія терміну "антитерористична операція" є похідною від поняття "тероризм", "терористичний акт". У системі соціального захисту саме напрями соціальної роботи є ланкою, що поєднують адміністративно-правову систему соціального захисту з тими, для кого вона призначена, відповідно, соціальна робота є досить складним теоретично-прикладним явищем, сутність якого визначає її зміст, мета, завдання, об'єкт, суб'єкт, напрями та рівні. Змістом напрямів соціальної роботи є надання допомоги особам, шляхом діагностування їхніх проблем, прогнозування, посередництва, інформаційно-консультативна діяльність, соціальна і психологічна підтримка, яка стимулює власні сили клієнтів. Найбільш ефективними етапами соціально-психологічного супроводу учасників АТО операції та членів їх сімей є: діагностично-аналітичний; діяльнісний; контрольний-аналітичний. Методи: спостереження, бесіда, опитування, інтерв'ювання, діагностування, консультування і т.д; форми соціальної роботи: індивідуальна, групова, телефон довіри і т.д.

Подальших розвідок проблеми вимагають питання професійного відбору особового складу до підрозділів АТО, психологічної підготовки до проведення бойових дій та зменшення впливу постстресових воєнних факторів, а також підготовки соціальних працівників до роботи з такою категорією осіб та членами їх родин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: навч. посіб. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 176 с. – С.43–44.
2. Івано-Франківський обласний центр практичної психології і соціальної роботи. Кризові центри [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ippo.if.ua/pred-mety/ocppsr/index.php?r=site/annot&id=379>
3. Кризова психологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usp.inf.ua/index.php/kryzova-psykholohiia>.
4. Основи психологічного консультування: навч.-

НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ КРИЗЬ ПРИЗМУ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

метод. посіб. / В.Г. Панок, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, О.М. Чернописький. – Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т, 2011. – 272 с. – С.198.

5. Шевченко Т.О. Психологія кризових станів. Уроки життя крізь призму страждань / Т. О. Шевченко – К.: Здоров'я, 2005. – 135с. – С.23–24.

REFERENCES

1. Bezpalko, O. V. (2005). *Sotsialna robota v hromadi: navch. Posib* [Social work in the community]. Kyiv: Tsentr navch 176 p, pp.43–44. [in Ukrainian].

2. *Ivano-Frankivskiy oblasnyi tseentr praktychnoi psykholohii i sotsialnoi robot* [Ivano-Frankivsk Regional Center for Practical Psychology and Social Work]. *Kryzovi*

tseentr [Elektronic resource]. Available at: <http://ippo.if.ua/pred-mety/ocppsr/index.php?site=anot&id=379> [in Ukrainian].

3. *Kryzova psykholohiia* [Crisis psychology]. [Elektronic resource]. Available at: <http://www.usp.inf.ua/index.php/kryzova-psykholohiia> [in Ukrainian].

4. Panok, V. H., Zvarych, I. M., Chaplak, Ya. V. & Chernopyskyi, O. M. (2011). *Osnovy psykholohichnoho konsultuvannia: navch.-metod. posib.* [Basics of psychological counseling]. Chernivtsi : Chernivetsk. nats. un-t. 72 p, p.198. [in Ukrainian].

5. Shevchenko, T. O. (2005). *Psykholohiia kryzovykh staniv. Uroky zhyttia kriz pryzmu strazhdan* [Psychology of crisis states. Lessons in life through prismsuffering]. Kyiv: Zdorovia, 135 p, pp.23–24. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.07.2018

УДК 373.29:373.011(477)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.144289>

Світлана Яценко, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки, психології та управління навчальними закладами
Житомирського державного університету імені Івана Франка

НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ КРИЗЬ ПРИЗМУ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті зроблено спробу проаналізувати сутність та зміст наступності дошкільної освіти та початкової школи в умовах реалізації Концепції Нової української школи. Обґрунтовано специфіку сучасної української освіти з огляду на інформатизацію, глобалізацію, технологізацію та зростання вимог до особистості. Проаналізовано науковий доробок учених, які досліджують проблему наступності дошкільної освіти та початкової школи.

Ключові слова: наступність; дошкільна освіта; початкова освіта; системність; неперервність; нова українська школа; особистість; взаємодія.

Лім. 9.

Svitlana Yatsenko, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor of the
Pedagogy, Psychology and Management of Educational Institutions Department
Zhytomyr Ivan Franko State University

THE CONTINUITY OF PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL THROUGH THE LENS OF NEW UKRAINIAN SCHOOL CONCEPTION

The article attempts to analyze the essence and the content of preschool and primary school continuity in the context of the implementation of the New Ukrainian School Concept. The specificity of modern Ukrainian education is grounded in the view of informatization, globalization, technology and the growth of individual requirements. The achievements of scientists studying the problem of preschool and primary school continuity are analyzed. The article shows the necessity of systematic and consistent education from an early age; the importance of the issues of continuity of all parts of education, especially preschool and primary, which, in its turn, should determine the strategy of all educational reforms in Ukraine.

To generalize the views of scientists and to solve the problem of the continuity of preschool institutions and schools in modern conditions, the author analyzes the scientific research, the authors of which touch on various aspects of the problem under consideration. The article determines the priority tasks of the process of preschool and primary school continuity.

It was studied that at the beginning of the XXI century the continuity between pre-school and primary school is significantly lost and this gap is reflected in the process of personal development throughout life. It is not only about the educational component of this process, but also about the psychological, social, and personal one.

The successful transition of a child from a preschool institution to a general education school is impossible without deep philosophical, sociological, psychological and pedagogical elaboration of regularities, principles, methods and ways of propaedeutic work with preschool children in the conditions of the family. The continuity in the article is interpreted as interconnection, interaction, logical continuation and deployment of processes and